

PTT:n metsäalan ennuste kevät 2024

Metsäteollisuuden näkymät kääntymässä kohti parempaa – kuitupuun hinta jatkaa nousuaan

Heikon viime vuoden jälkeen paperin, kartongin ja massan vienti kasvaa hieman tänä vuonna, työnseisauksesta huolimatta. Eniten kasvua nähdään tänä ja ensi vuonna kartongin viennissä kysynnän lisääntymisen ja uuden kapasiteetin käynnistymisen myötä. Myös sellun kysyntänäkymät ovat positiiviset. Sahatavaran kysyntää painaa edelleen kuluvana vuonna rakentamisen heikko suhdannetilanne. Tänä vuonna sahatavaran tuotanto ja vienti laskevat viime vuodesta. Sellun tuotannonlisäys vilkastuttaa kotimaisia hakkuuta tänä vuonna erityisesti harvennusleimikoissa. Kuitupuun markkina pysyy ennustekautena nousujohteisena. Ensi vuonna korjuuta vauhdittaa myös tukin lisääntyvä tarve, mikä piristää myös tukkimarkkinoita. Yksityismetsien bruttokantorahatulot nousevat vilkastuvien markkinoiden johdosta.

Vientimarkkinat			Puumarkkinat			
	2024e	2025e		2024e	2025e	
Paperi	määrä	1 %	3 %	Metsäteollisuuden puun käyttö	2 %	5 %
	hintaa	-7 %	2 %			
Kartonki	määrä	8 %	13 %	Markkinahakkuut	4 %	5 %
	hintaa	-4 %	1 %			
Massa ¹	määrä	3 %	4 %	Yksityismetsien puukaupat	2 %	4 %
	hintaa	-1 %	4 %		Puun nimellishinta ²	
Sahatavara	määrä	-1 %	2 %	tukki	1 %	3 %
	hintaa	3 %	4 %	kuitu	10 %	3 %
Vaneri	määrä	-1 %	2 %	Bruttokantorahatulot yksityismetsistä	7 %	10 %
	hintaa	-4 %	-3 %			

¹pääosin sellua

²pystykaupat, vuotuinen keskihinta

Ennusteessa oletetaan, ettei Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainaan tapahdu merkittäviä muutoksia ennustekauden aikana. Huhtikuun alkupuolella päättyneet poliittisten lakkojen vaikutukset on huomioitu ennusteessa. Mahdollisista tulevista lakoista ei ole tehty oletuksia.

Maailmantalous edelleen alavireinen

Maailmantalouden kasvunäkymät jatkuvat alavireisinä – sekä Kiinassa että Yhdysvalloissa talouskasvu on tänä vuonna viime vuotta hitaampaa. Myös Euroopassa talouskasvu jatkuu viime vuoden tapaan nihkeänä. Saksan talous supistui viime vuonna, eikä tällekin vuodelle ole odotettavissa merkittävää kasvun piristymistä. Saksasta ei ole tällä hetkellä samanlaisiksi Euroopan talouden veturiksi, jona olemme tottuneet sen näkemään

Ensi vuodesta odotetaan parempaa niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin, mutta Kiinassa kasvu hiipuu entisestään. Kiinan kasvupotentiaali on heikentynyt pysyvästi taloutta rasittavien rakenteellisten ongelmien vuoksi. Ensi vuoden talouskehitykseen liittyy kuitenkin tavanomaista merkittävästi suurempia riskejä geopolitiittisen tilanteen vuoksi.

Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntymisen hiljalleen laskuun tasoittavat Euroopan tietä loivalle kasvu-uralle, jolta merkittävät kasvun ajurit kuitenkin uupuvat. Euroopan keskuspankki aloittaakin

koronlaskut alkukesästä – ennen Yhdysvaltoja. Siinä missä Yhdysvaltain talous osoittaa vasta nyt viilenemisen merkkejä, Euroopassa talouskasvu on ollut vaimeaa jo pitkään. Vaikka Euroalueen ja Yhdysvaltojen korkokehityksessä on ajoituksellisia eroja, erot kokonaiskehityksessä ovat siinä määrin pieniä, että euro-dollarivaluuttakurssissa ei tapahdu makrotalouden kehityksen kannalta merkittäviä muutoksia

Metsäteollisuuden viennin arvon lasku seisahtuu

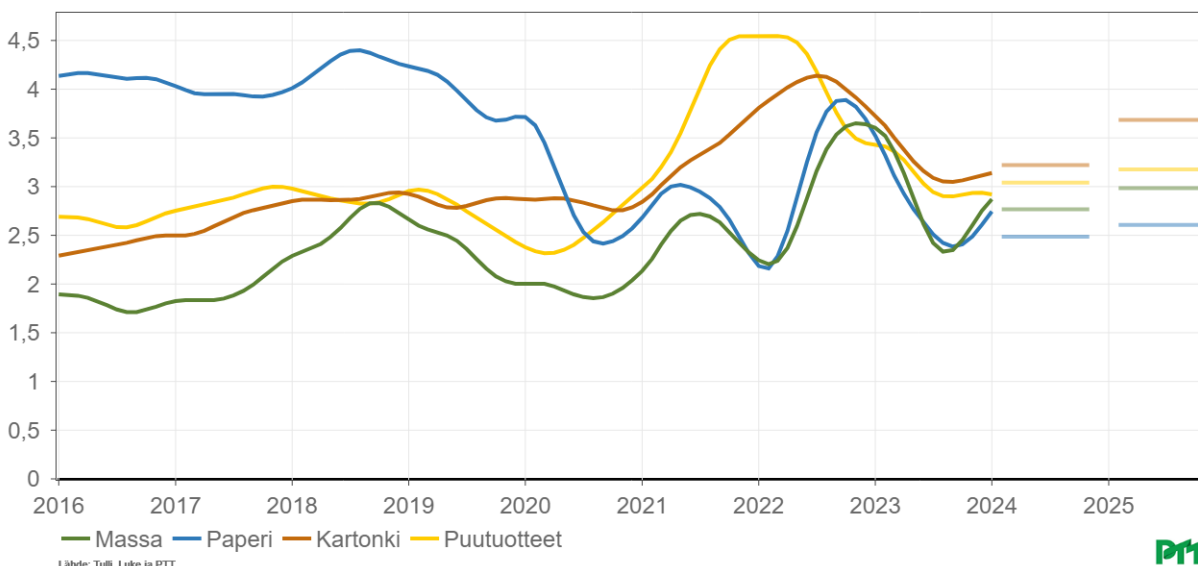
Vuonna 2023 kaikkien metsäteollisuustuotteiden vienti laski sellua lukuun ottamatta. Talouden epävarmuudet heikensivät paperi- että kartonkituotteiden kysyntää ja vähensivät rakentamisoluituksia Euroopassa. Sellun tuotantoa ja vientiä kannattelivat kasvanut vienti Kiinaan.

Kuluvana vuonna metsäteollisuustuotteiden kysyntä kohenee puutuotteita lukuun ottamatta. Kysyntänäkymiin liittyy kuitenkin epävarmuutta, johon metsäteollisuusyhtiöt ovat varautuneet tarvittaessa lomautuksin. Maalis-huhtikuun poliittisten työtaisteluiden myötä Suomen vientitoimitukset pysähtyivät ja metsäteollisuuden tuotantolaitosten puunsaanti vaikeutui noin neljän viikon ajaksi. Tämä johti tuotannon seisahtumisiin ja lopputuotteiden varastojen kasvuun tehtailla ja satamissa. Poliittisten työtaisteluiden päätyttyä tuotantoa ajetaan ylös ja varastoja päästään purkamaan. Lopputuotteiden kysynnän salliessa metsäteollisuusyhtiöt pystyvät kuroma kiinni lakkojen myötä menetetyt tuotannon nostamalla tuotantolaitosten käyntiasteita. Viime vuonna käyntiasteet olivat keskimääräistä matalampia.

Kuluvana vuonna Suomen metsäteollisuuden viennin nimellinen arvo pysyy viime vuoden tapaan 11 miljardissa eurossa, mutta viennin reaalin arvo laskee inflaation myötä. Päätuotteista paperin viennin arvo laskee hieman, mutta muiden nousee aavistuksen. Ensi vuonna metsäteollisuuden viennin nimellinen arvo kasvaa vajaat kymmenen prosenttia. Ensi vuoden viennin arvosta pääosa tulee kartongista, jonka tuotanto ja vienti kasvavat Stora Enson Ouluun valmistuvan kuluttajapakkauskartonkilinjan käynnistymisen myötä. Myös muiden päätuotteiden arvot nousevat jonkin verran.

Metsäteollisuuden viennin arvo

Mrd. euroa, trendi vuositason korotettuna

Papereiden näkymät epävarmat

Papereiden vienti laski viime vuonna kymmenyksen vuodesta 2022. Syynä tuotannon ja viennin laskuun oli heikko kysyntä sekä toimitusketjujen varrella olevien varastojen purkaminen. Lisäksi tuotantoon

Julkivapaa 10.4. KLO 9.00

vaikutti päällystämätöntä mekaanista kirjapaperia valmistaneen paperikoneen lakkautus Stora Enson Anjalan tehtaalla.

Tällä hetkellä tunnelmat paperimarkkinoilla ovat odottavat. Markkinoilla uskotaan paino- ja kirjoituspaperien kysynnän pohjakosketuksen olevan takana mutta elpymistä hidastaa Euroopan ja etenkin Saksan heikko talouskehitys. Varastojen purkaminen on kuitenkin päättymässä ja tämä osaltaan vilkastuttaa markkinoita ja kasvattaa tuotantoa. Lisäksi Punaisenmeren konflikti saattaa hankaloittaa paperintuontia Aasiasta Eurooppaan, mikä vahvistaisi eurooppalaisen tuotannon asemaa.

Tänä vuonna paperien vienti pysyy lähellä viime vuoden lukemia. Suomalaisen tuotannon ja viennin määrään epävarmuutta tuovat mahdolliset lomautukset: UPM ilmoitti käynnistävänsä muutosneuvottelut mahdollisista loppuvuoteen ajoittuvista lomautuksista, joilla varaudutaan heikon kysyntätilanteen pitkittymiseen.

Viime vuoden lopulla paperien keskimääräinen kuukausittainen vientihinta laski selvästi. Alkuvuoden aikana markkinahinnat Euroopassa ovat kehittyneet melko tasaisesti. Vaikka monissa paperiladuissa tarjontaa on yhä enemmän kuin kysyntää, osa tuottajista on silti ilmoittanut nostavansa hintoja kasvaneiden tuotantokustannusten takia. Tämä asettaa paineita tuotannon rajoituksille. Vientihinta nousee maltillisesti tämän vuoden aikana mutta keskimääräinen vientihinta jää viime vuotta matalammaksi.

Kartonkien vienti kasvaa

Kartonkien tuotanto ja vienti laskivat peräti viidenneksellä viime vuonna. Kyseessä oli palautuminen koronan aiheuttamasta kysyntäpiikistä, joka yhdistyi inflaation nousun myötä heikentyneeseen kulutukseen ja kartonkimateriaalien kysynnän vähenemiseen. Myös toimitusketjun varrella olevien varastojen pienentäminen vähensi kartonkien kysyntää selvästi.

Vaikka Euroopan talouskehitystä koskevat ennusteet eivät ole mairittelevia kuluvalle vuodelle, alhaisten varastotasojen kääntäminen kasvuun tulee lisäämään kartonkien tuotantoa ja vientiä tänä vuonna viime vuoteen verrattuna. Suomesta viedyistä kartongeista noin kymmenys ohjautuu Pohjois-Amerikkaan, jossa talouskehitys on ollut ja tulee olemaan Eurooppaa suotuisampaa. Lisäksi Punaisenmeren konfliktin aiheuttamat kuljetushaasteet saattavat kasvattaa eurooppalaisen kartongin markkinaosuutta Lähi-idässä ja Turkissa, jonne ohjautui viime vuonna aiempaa enemmän kartonkia Aasiasta. Kartonkikapasiteetti on kasvanut viime vuosina etenkin Kiinassa, jonka tuotannosta kasvava osa on ohjautunut vientiin ennakoitua vaisumman talouskasvun myötä.

Ensi vuonna tuotantoa ja vientiä kasvattaa Stora Enson kuluttajapakkauskartonkilyn käynnistyminen vuoden alkupuolella. Kokonaiskapasiteetti linjalla on 750 000 tonnia, joten suomalaisen kartongin tuotannon voi vuositasolla olettaa nousevan noin 15–20 prosenttia. Sen sijaan Metsä Board ilmoitti, että Kaskisten kartonkitechdashanketta ei toteuteta.

Viime vuoden selvän laskun jälkeen kartonkilaatujen markkinahinnat ovat kehittyneet tasaisesti ja maaliskuussa on osassa laaduista nähty jo merkkejä hienoisesta noususta. Painetta tähän aiheuttaa tuotantokustannusten nousu. Keskimääräinen kuukausittainen vientihinta nousee maltillisesti vuoden loppua kohden.

Kiinan osuus sellun viennistä kasvoi

Sellun tuotanto säilyi viime vuonna vuoden 2022 tasolla, sen sijaan mekaanisten ja puolikemiallisten massojen tuotanto väheni viidenneksellä. Vientiin päätyneen sellun osuus kasvoi peräti 60 prosenttiin tuotannosta. Tämä kertoo jatkojalostuksen matalammista käyttöasteista ja sellun paperia ja kartonkia virkeämmästä kysynnästä.

Julkivapaa 10.4. KLO 9.00

Sellun kysyntä Euroopassa on ollut vaisuhkoa matalien paperi- ja kartonkikoneiden käyttöasteiden myötä. Pitkäkuituisen markkinamassan hinta Euroopassa on kuitenkin ollut nousussa läpi loppuvuoden ja yhä tämän vuoden puolella. Hintatasoa on ylläpitänyt maltillinen tarjonta, jonka myötä selluvarastot Euroopassa laskivat viime vuoden loppupuolella. Kasvava osuus sellun tuotannosta onkin ohjautunut Kiinaan.

Viime vuonna jo lähes puolet suomalaisen valkaistun sulfaattisellun viennistä päätyi Kiinaan, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 40 prosentin tuntumassa. Vaikka Kiinan taloudessa on omat haasteensa, sellun kysyntää ylläpitää sekä muita markkina-alueita parempi talouskasvu, viime vuosina kasvanut metsäteollisuuden tuotantokapasiteetti että vuonna 2021 voimaan tullut kierrätyskuidun tuontikielto. Myös Pohjois-Amerikan sellutehtaiden raaka-aineiden saatavuuteen liittyvät haasteet ja tämän myötä supistunut sellun tuotanto saattavat osaltaan edistää vientiä Pohjoismaista. Vaikka ruotsalaista sellua viedään Kiinaan suomalaista vähemmän, myös Ruotsin viennissä nähtiin merkittävää kasvua viime vuonna.

Tänä vuonna sellun tuotanto ja vienti kasvavat, joskin kasvua hillitsee maalishuhtikuun työnseisaukset sekä Kemin biotuotetehtaalla maaliskuussa tapahtunut räjähdys ja tästä seurannut, kesäkuulle ulottuva tuotannon pysähtyminen. Kotimaassa jalostetun massan määrä kasvaa viime vuoteen verrattuna, lisäksi vientiä pienentää Stora Enson Sunilan sellutehtaan sulkeutuminen viime toukokuussa. Euroopan kysynnän voi odottaa jonkin verran virkistyvän vuoden aikana mutta merkittävää kasvua ei nähdä. Massan keskimääräinen vuosittainen vientihinta jää tänä vuonna hieman viime vuotta alhaisemmaksi.

Sahatavaran kysyntä säilyy heikkona

Rakentamisen heikko suhdannetilanne on painanut sahatavaran kulutusta maailmanlaajuisesti, minkä seurauksena Suomen sahatavaran vienti väheni viime vuonna. Rakennusaloitukset vähenivät viime vuonna Suomessa ja suomalaisen sahateollisuuden keskeisissä vientimaissa, kuten Japanissa, Kiinassa, Isossa-Britanniassa ja Saksassa.

Kuluva vuosi ei tuo muutosta parempaan, sillä vaikka keskuspankit laskisivat tänä vuonna ohjauskorkoja, ottaa aikansa ennen kuin rakentamisen kysyntä alkaa elpyä ja rakennusyriyten myymättömien asuntojen kanta pienentyä. Täten vasta ensi vuonna rakennusaloitusten määrä lähtee jälleen varovaiseen nousuun ja samalla sahatavaran kysyntä virkoo. Kuluvana vuonna sahatavaran kysyntä pysyy lähellä viime vuoden lukemia. Tänä vuonna sahatavaran viennin määrä ja tuotanto vähenevät prosentilla viime vuoteen verrattuna. Ensi vuonna kysynnän elpymisen myötä sahatavaran vienti ja tuotanto kasvavat jonkin verran. Tuotannon määrä kasvaa hieman vientiä enemmän johtuen kotimaan kysynnän elpymisestä.

Suomen sahatavaran tuotantokapasiteetti kasvaa tänä ja ensi vuonna hieman investointien ansiosta. Kasvua pienentää viimevuotinen MM Kotkamillsin Kotkan sahan sulkeminen ja kuluvana kesänä sulkeutuva Metsä Groupin Merikarvian saha. Näiden sahojen sulkeminen pienentää Suomen sahatavaran tuotantokapasiteettia noin 0,5 miljoonaa kuutiota. Haastavan kysyntätilanteen myötä on mahdollista, että osa uusiin tuotantolaitoksiin investoineista yrityksistä tulevat sulkemaan vanhempia ja pienempiä laitoksiaan.

Sahatavaran keskimääräinen vuotuinen nimellinen vientihinta nousee kuluvana vuonna kolme prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna kysynnän varovaisen paranemisen ja yleisen kustannusten nousun vanavedessä sahatavaran nimellinen vientihinta nousee neljä prosenttia. Reaalisesti mitattuna sahatavaran hinta nousee tänä vuonna prosentilla ja ensi vuonna kahdella.

Vanerin viennin väheneminen hidastuu

Vanerin vienti romahti viime vuonna viidenneksellä ja tuotanto vielä aavistuksen enemmän rakentamisen alamäen vähentäessä havuvanerin kysyntää. Voimakkaaseen laskuun myötävaikutti koivuvanerin tuotannon väheneminen, jonka taustalla on Venäjän koivutukin tuonnin päättymisen myötä heikentyneet

koivutukin saatavuus. Viime vuonna Suomen vanerin viennistä 80 prosenttia suuntautui Eurooppaan ja kymmenen prosenttia Yhdysvaltoihin. Vanerin vienti Eurooppaan väheni liki neljänneksellä, mutta laskua loivensi viennin reilun viidenneksen suuruinen kasvu Yhdysvaltoihin.

Kuluvana vuonna vanerin kysyntä pysyy edellisvuoden tasolla. Vanerin vienti vähenee prosentin ja tuotanto kaksi prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna vanerin kysyntä elpyy hieman rakentamisen kääntyessä varovaiseen nousuun. Sen myötä vanerin vienti ja tuotanto kasvavat hieman.

Vanerin keskimääräinen vientihinta on pysynyt korkeana viimeiset kaksi vuotta. Lehtivanerin vientihinta nousi viime vuonna vajaat 20 prosenttia, minkä taustalla oli pula koivuvanerista Venäjän tuonnin päätyttyä toissa vuonna. Havuvanerin vientihinta nousi vain vaivoin. Tänä vuonna vanerin keskimääräinen vientihinta laskee jonkin verran. Vanerin hinnat säilyvät kuitenkin korkeina verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Metsäteollisuuden tuotanto

	Paperi	Massa	Kartonki	Sahatavara	Vaneri
	milj. t.	milj. t.	milj. t.	milj.m ³	milj.m ³
2020	4,5	10,5	3,7	10,9	1,0
2021	4,4	11,0	4,2	11,9	1,1
2022	3,1	9,8	4,2	11,2	1,1
2023	2,9	9,2a	3,4	10,4	0,9
	%	%	%	%	%
2024e	1 %	4 %	8 %	-1 %	-2 %
2025e	3 %	6 %	13 %	4 %	2 %

Lähde: Metsäteollisuus ry, PTT:n ennuste (e) ja arvio (a)

Tuotannon kasvu massateollisuudessa kääntää puunkäytön nousuun

Puumarkkinoilla viime vuoden alku oli poikkeuksellisen vilkas, mutta jälkimmäinen puolisko oli hiljainen, kun puun kysyntää hillitsi talouden epävarmuus ja tuotannon lasku metsäteollisuudessa. Viime vuonna metsäteollisuuden puunkäyttö laski PTT:n arvion mukaan noin viisi prosenttia, mihin vaikutti erityisesti käyttömäärän vähentyminen puutuoteteollisuudessa. Vaikutus heijastui puumarkkinoihin viime kesään mennessä, jolloin puutavaralajien hinnat kääntyivät laskuun ja kauppamäärät tyrehtyivät alkuvuoteen verrattuna. Talvea kohden tullessa kotimaisen puun kysynnässä alkoi jälleen näkymään piristymisen merkkejä, mikä on näkynyt puunhintojen nousuna marraskuusta lähtien.

Raakapuun tuonnissa venäläisen puun korvaaminen jatkui viime vuonna, vaikka laskua kokonaismäärässä olikin edeltävästä vuodesta noin neljä prosenttia, eli suunnilleen 200 000 kuutiometriä. Laskun taustalla vaikutti vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen tuontiin sisältynyt reilu miljoona kuutiometriä venäläistä puuta. Viime vuonna puuntuonti kasvoi odotetusti Ruotsista ja Baltiasta, joista tuotiin vajaa 40 prosenttia enemmän puuta kuin vuonna 2022. Ruotsin ja Baltian tuonti oli yhteensä liki 4,5 miljoonaa kuutiometriä, joka kattoi yli 90 prosenttia raakapuun kokonaistuonnista. Määrällisesti eniten tuotiin haketta ja koivukuitupuuta, joita saatiin suurimmaksi osaksi Baltiasta. Ruotsista aiempaa enemmän tuotiin erityisesti mäntykuitupuuta, jonka tuontimäärän odotetaan kasvavan myös jatkossa Kemissä käynnistyneen Metsä Groupin biotuotetehtaan myötä.

Tänä vuonna metsäteollisuuden puunkäyttö kääntyy nousuun ja kasvaa viime vuoteen verrattuna noin kaksi prosenttia. Puunkäyttö nousee tuotannon kasvaessa massateollisuudessa, kun puutuoteteollisuuden käyttömäärässä on edelleen hienoista laskua. Ensi vuonna massateollisuuden tuotannon kasvu jatkuu ja myös puutuoteteollisuudessa tuotanto kääntyy nousuun, jolloin metsäteollisuuden puunkäyttö kasvaa suunnilleen viisi prosenttia.

Julkivapaa 10.4. KLO 9.00

Korjuumäärät kasvavat tänä ja ensi vuonna

Kotimaan puunkorjuumäärä notkahti viime vuonna ja oli kahdeksan prosenttia edeltävää vuotta pienempi. Tämä näkyi yksityismetsissä, joissa hakkuiden määrä laski yli kymmenyksellä, kun yhtiöiden ja Metsähallituksen metsissä hakkuita tehtiin neljä prosenttia enemmän. Korjuumäärien lasku kohdistui kaikkiin puutavaralajeihin. Maltillisinta lasku oli mäntytukin ja havukuidun kohdalla. Tukkipuun hakkuumäärä laski yhdeksän prosenttia, mihin vaikutti erityisesti kuusitukin korjuun pienentyminen liki viidenneksellä. Kuitupuun korjuumäärän muutos oli tukkipuuta vähäisempi, ja laski noin viisi prosenttia.

Kotimaisten hakkuiden tarvetta nostaa tänä ja ensi vuonna puun kysynnän lisääntyminen, kun puunkäyttö kasvaa etenkin sellun valmistuksessa ja puuntuonnin elpyminen jatkuu hitaana. Tänä vuonna kokonaishakkuumäärä kasvaa noin viisi prosenttia viime vuoteen verrattuna, mikä näkyy hakkuiden lisääntymisenä yksityismetsissä. Ensi vuonna puun tarve nousee myös puutuoteteollisuudessa ja hakkuiden määrä nousee noin viisi prosenttia kuluvasta vuodesta.

Kuitupuun tarve lisää puukauppoja

Puumarkkinoilla oli viime vuoden jälkimmäisellä puoliskolla hengähdystauko ja kauppa kävi selvästi alkuvuotta jähmeämmin. Koko vuoden pystykauppamäärä laski pari prosenttia edeltävästä vuodesta, mihin vaikutti tukkipuun pienentynyt kysyntä, ja tukkikauppojen määrä laski viisi prosenttia. Lasku kohdistui kuusitukkiin, jonka pystykauppamäärä laski lähes kymmenyksellä ja viiden edellisvuoden keskiarvoon verrattuna seitsemän prosenttia. Mäntytukin kauppamäärä sen sijaan nousi kolme prosenttia ja oli myös hieman viiden edeltävän vuoden keskiarvoa korkeampi.

Kuitupuun kysyntä pysyi viime vuonna tukkipuuta vahvempana. Kuitupuun pystykauppamäärä lisääntyi kaksi prosenttia edellisvuodesta. Mänty- ja koivukuidun kauppamäärät kasvoivat, mutta kuusikuitua myytiin viisi prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tähän vaikutti kauppojen kohdistuminen voimakkaammin harvennuskohteille. Mänty- ja koivukuituun verrattuna kuusikuidun pystykauppakertymästä selvästi pienempi osuus, viime vuonna reilu kolmannes, saatiin harvennusleimikoilta. Vastaavasti mänty- ja koivukuidun pystykauppakertymästä harvennuskohteilta tuli yli puolet. Kaikkiaan kuitupuun pystykauppamäärä kasvoi harvennuskohteilla seitsemän prosenttia, kun uudistuskohteilla laskua oli neljä prosenttia. Kuitupuun tarve on osaltaan tukenut myös tukkikauppoja. Kuitupuusta keskimäärin yli kolmannes on saatu viime vuosina uudistuskohteilta, joilla tukkipuulla on suurempi painoarvo metsänomistajan puunmyyntipäätöksessä.

MTK:n Metsätutka -kyselyn mukaan poikkeuksellisen suurella osuudella yksityismetsänomistajista, lähes kolmanneksella, on aikomuksia myydä puuta tämän vuoden aikana, ja noin puolet ei aio myydä. Ensi vuonna varmasti tai luultavasti myyvien osuus on kolmasosa. Niiden, jotka eivät varmasti tai luultavasti myy puuta, osuus on laskenut viime kevääseen verrattuna.

Pystykauppojen määrä on kuluvan vuoden tammi-helmikuussa noussut viisi prosenttia vuodentakaisesta. Nousu tasoittuu vuoden loppua kohden ja koko vuonna pystykauppamäärä on noin kaksi prosenttia korkeampi kuin viime vuonna. Kauppamäärän nousuun vaikuttaa kuitupuukauppojen kasvu noin neljällä prosentilla. Taustalla on puunkäytön lisääntyminen massateollisuudessa, jolloin totuttua pienempi puuntuonnin määrä heijastuu voimakkaammin markkinoille nostaten kotimaisen kuitupuun tarvetta. Tukkipuun pystykauppamäärä laskee tänä vuonna noin prosentilla, kun sahatavaramarkkinan kysyntätilanne jatkuu haastavana.

Ensi vuonna teollisuuden puun tarve kasvaa, kun tuotanto kääntyy nousuun myös puutuoteteollisuudessa ja pystykauppamäärä kasvaa kuluvasta vuodesta noin neljä prosenttia. Nousu näkyy puumarkkinoilla sekä tukki- että kuitupuun kaupoissa, jotka kasvavat suunnilleen samassa suhteessa.

Kuitupuun hinta nousee edelleen

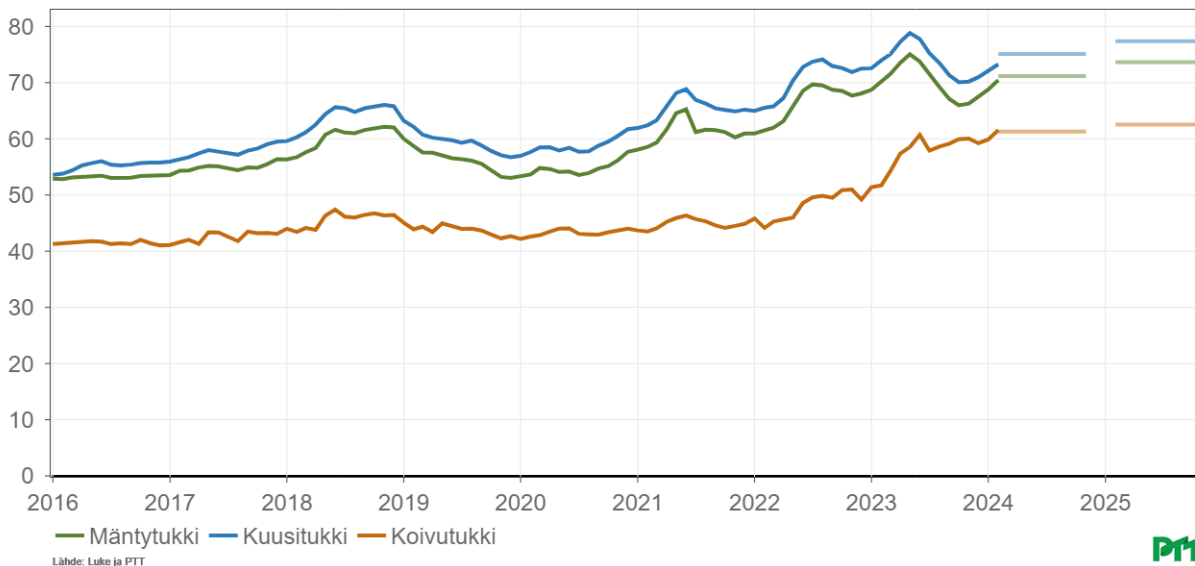
Viime vuonna puutavaralajien hinnat olivat huipussaan alkukesällä, jonka jälkeen hintataso lähti laskusuuntaan puumarkkinan rauhoittuessa vilkkaan alkuvuoden jälkeen. Myyntimäärillä painotettu vuotuinen keskikantohinta kuitenkin nousi kaikkien puutavaralajien osalta. Etenkin kuitupuun keskimääräinen pystyhinta nousi voimakkaasti, yli neljänneksellä edeltävään vuoteen verrattuna. Hinnannousu painottui myös viime vuonna harvennusleimikoille kuitupuun vahvemman kysynnän myötä. Uudistusleimikoilla kuitupuun keskihinta nousi neljänneksellä edeltävään vuoteen verrattuna, mikä oli hieman maltillisemmin kuin harvennusleimikoilla, joilla keskihinnan nousu oli 30 prosenttia.

Tukkipuun hinnannousu oli selvästi kuitupuuta maltillisempi. Kuitenkin sahatavaran heikosta kysynnästä huolimatta havutukkien keskihinta kohosi pystykaupoissa viisi prosenttia, joka oli vain hieman inflaatiota vähemmän. Koivutukin hinnannousu oli jyrkempi, liki viidenneksen edellisvuoteen verrattuna, mihin vaikutti sen rajallinen saatavuus. Hankintakaupoissa keskihinnan kehitys seurasi pystyhintoja. Tukkipuun keskimääräinen hankintahinta nousi hieman enemmän kuin pystykaupoissa ja kuitupuun keskimääräisen hankintahinnan kehitys oli lähes yhtä voimakasta kuin pystykaupoissa.

Marraskuussa puutavaralajien hinnat kääntyivät uudelleen nousuun, joka on jatkunut myös kuluvana vuonna viime viikkoihin saakka sekä tukki- että kuitupuun osalta. Tänä vuonna puun hintakehitys on pariin viime vuoteen verrattuna kuitenkin maltillisempaa. Tukkipuun vuotuinen keskihinta pysyy tänä vuonna lähes viime vuoden tasolla, jolloin reaalihintana laskee PTT:n ennustama noin kahden prosentin inflaatio huomioiden. Havutukin nimellinen hinta nousee hieman, noin prosentilla viime vuodesta, mutta koivutukin hinnannousu jatkuu vahvempana. Ensi vuonna sahatavaramarkkinan kysynnän kääntyessä varovaiseen nousuun tukkipuun hinta nousee noin kolme prosenttia.

Tukkipuun kantohinnat

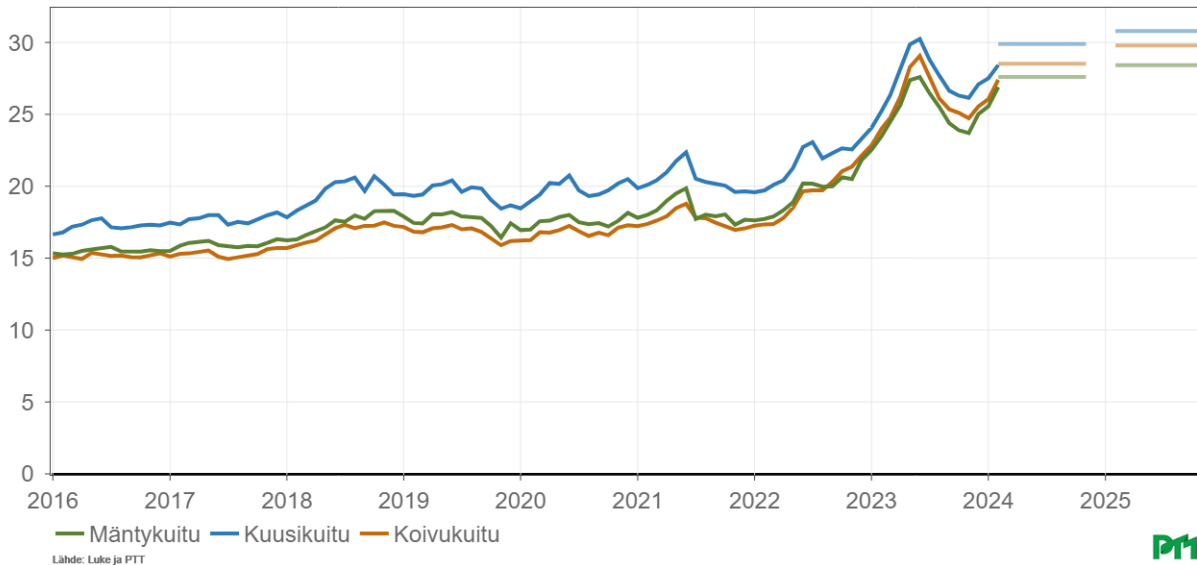
euroa / m³

Tänä vuonna kuitupuun hintakehitys pysyy edelleen selvästi tukkipuuta nousujohteisempänä ja kuitupuun vuotuinen keskihinta nousee viime vuodesta liki kymmenyksellä. Ensi vuonna hinnannousu tasoittuu ja kuitupuun nimellinen keskihinta nousee kuluvasta vuodesta noin kolme prosenttia.

Kuitupuun kantohinnat

euroa / m³

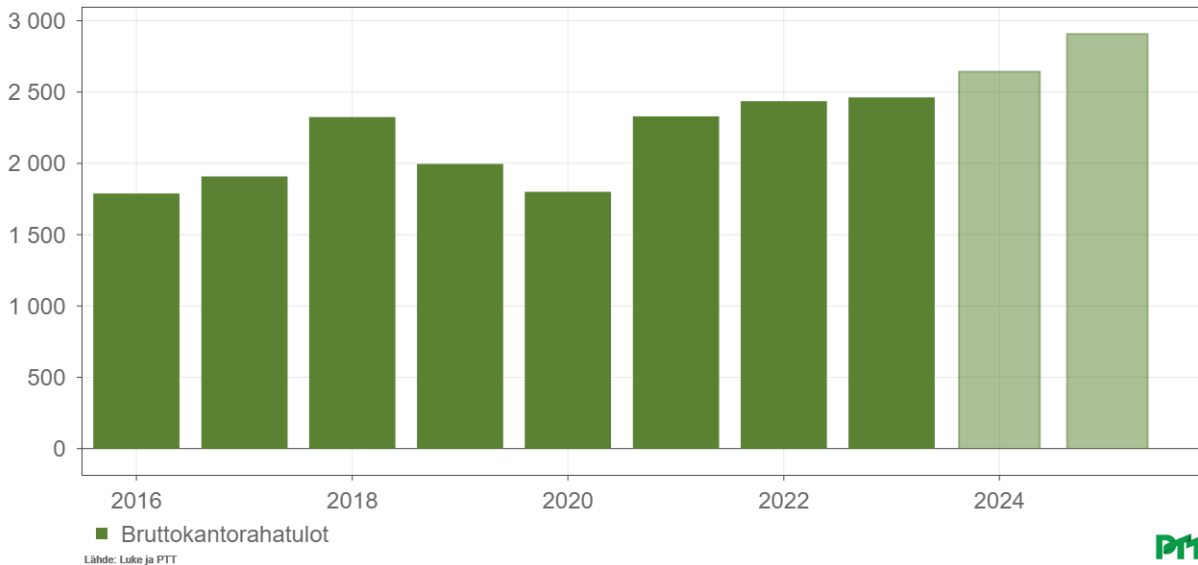

Puutavaralajien myyntimäärillä painotettujen keskihintojen pohjalta laskettu puun nimellinen vuotuinen keskikantohinta nousee tänä vuonna noin kaksi prosenttia kauppojen painottuessa kuitupuuhun. Ensi vuonna keskikantohinnan nousu on kolme prosenttia, kun kysynnän lisäys näkyy myös tukkipuun kauppamäärissä ja hinnoissa.

Yksityismetsien nimelliset bruttokantorahatulot kasvoivat viime vuonna hakkuumäärän laskusta huolimatta noin prosentilla vajaaseen 2,5 miljardiin euroon, mihin vaikutti puun keskihinnan nousu. Tänä vuonna kotimaisen puun vahvistuva kysyntä lisää hakkuiden tarvetta kuitupuuvaltaisissa leimikoissa, mikä kasvattaa tuloja noin seitsemän prosenttia. Ensi vuonna tulojen nousu jatkuu tukkipuun kysynnän piristyessä.

Yksityismetsien bruttokantorahatut

miljoonaa euroa, nimellinen

Energiapuun hinnat nousivat voimakkaasti viime vuonna

Vuonna 2023 lämpö- ja voimalaitosten kiinteiden puupolttoaineiden käyttö oli kaikkiaan 22,4 miljoonaa kiintokuutiometriä, kaksi prosenttia edellisvuotta vähemmän. Polttoaineista metsähakkeen käyttö kasvoi kahdeksan prosenttia, mutta metsäteollisuuden sivutuotepuun käyttö väheni kymmenen prosenttia. Metsähaketta energian tuotannossa käytettiin enemmän sekä Venäjän puun tuonnin päättymisen että turpeen käytön vähentämisen vuoksi.

Vuonna 2025 päivitetyn uusiutuvan energian direktiivin toimeenpano tuo laajan joukon pienempiä energiantuotantolaitoksia kestävyyskriteerien piiriin. Keskustelu puuhun perustumattomaan energiantuotantoon siirtyminen luo epävarmuutta, mutta puu tulee olemaan tärkeä polttoaine vielä pitkään. Sähkökattiloiden ja kaukolämpöakkujen investoinnit kasvavat monella paikkakunnalla. Erityisesti, sähkökäyttöiset lämpökattilat tekevät kaukolämmöstä puhtaampaa ja vakauttavat sen hintaa.

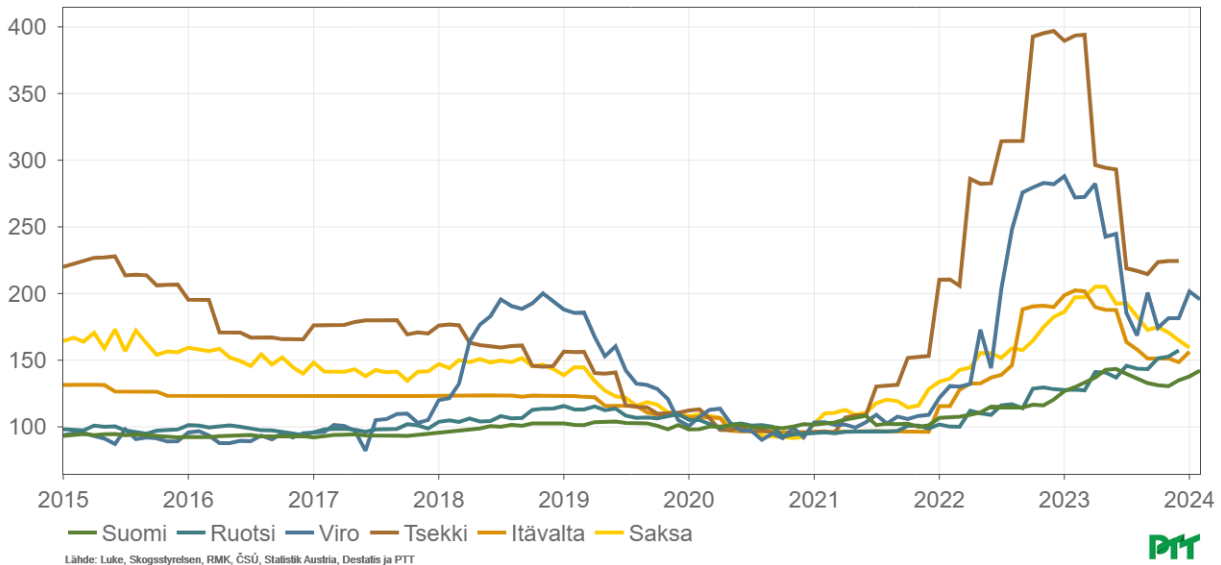
Energiapuun hinnat, erityisesti rankapuun hinta, ja seuraavaksi latvusmassa ja kannot, ovat nousseet. Pystykauppojen kuutiohinnan nopea hinnan nousu johtui viimetalvisen kotimaisten puupolttoaineiden kysynnän noususta Venäjän tuonnin päätyttyä. Tätä huolimatta, puupohjaisten polttoaineiden merkitys on iso ja monet isot lämpölaitokset ovat siirtyneet pitkälti puupolttoaineisiin, joka on vahvistanut energiapuun kysyntää.

Puutavaralajien hintavaihtelu on tasoittunut Euroopassa

Euroopassa puutavaralajien nimellinen hintavaihtelu on tasoittunut parin viime vuoden aikaisiin heilahteluihin verrattuna. PTT:n seurannassa olevissa Euroopan maissa (Itävalta, Ruotsi, Saksa, Tšekki ja Viro) puun hintakehitys vaihteli viime vuoden lopulla hieman tukki- ja kuitupuun välillä. Virossa havutukin hinta on laskenut viime syksystä lähtien, kun muissa maissa tukkipuun hintakehitys oli nousujohteista. Tukkipuun hinnannousu näkyi selvimmin Itävallassa, Tšekissä ja Ruotsissa. Kuitupuun nimellisten hintojen muutokset olivat viime vuoden lopulla maltillisempia. Saksassa havukuidun hinta on laskenut viime vuoden toiselta kvartaalilta lähtien, kun Itävallassa ja Tšekissä lasku pysähtyi syksyyn mennessä. Ruotsissa havukuidun hintakehitys oli sen sijaan nousujohteista koko viime vuoden.

Mäntykuitupuun hinnat kansainvälisesti

Indeksi, 2020 = 100

Puun kysyntä pysyi viime vuonna eurooppalaisilla puumarkkinoilla verrattain korkeana huomioiden talouden yleisen epävarmuuden. Itämeren alueella kilpailun kiristymisen on heijastunut Suomen puumarkkinoilta muihin maihin, mikä on seurausta raaka-aineen pienemmästä tarjonnasta puuntuonnin määrän ollessa totuttua alhaisempi. Tämä on rajoittanut raaka-aineen saatavuutta ja lisännyt kilpailua puunostajien välillä etenkin Baltiassa. Ruotsissa puuta jouduttiin viime vuonna käyttämään runsaasti varastosta, sillä puunhintojen noususta puuta ei saatu riittävästi metsäteollisuuden tarpeisiin. Tilannetta helpotti osaltaan lopputuotemarkkinan kysynnän hiipuminen ja tuotannon lasku metsäteollisuudessa. Keski-Euroopassa puumarkkinoihin vaikutti talouden epävarmuuden lisäksi edelleen tuhopuun määrä. Tällä on vaikutusta puun tarjontaan varsinkin alueellisesti, vaikka tuhopuun määrä on normalisoitumassa verrattuna muutaman vuoden takaisiin huippuihin.

PTT-ennuste – metsäsektori 2024 kevät. Helsinki 2024.

Kirjoittajat: Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne, Olli Korhonen ja Maurizio Sajevo

Lisätietoja:

Paperi-, kartonki- ja selluteollisuus: metsäekonomisti Marjo Maidell, p. 040 164 8169

Saha- ja vaneriteollisuus: metsäekonomisti Matti Valonen, p. 040 164 8151

Metsätalous- ja puumarkkinat: tutkimusjohtaja Paula Horne, puh. 040 592 6820

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ptt.fi